

Ó a mi békességünk

Időpont: Karácsony utáni vasárnap – 1953. december 27.

Alapige: Ef 2,13-18

„Most pedig a Krisztus Jézusban ti, kik egykor távol valátok, közelvalókká lettetek a Krisztus vére által. Mert Ő a mi békességünk, ki egygyé tette mind a két nemzetséget, és lerontotta a közbevetett választófalat, az ellenségeskedést az Ő testében, a parancsolatoknak tételekben való törvényét eltörölvén; hogy ama kettőt egy új emberré teremtsen Ő magában, békességet szerezvén; és hogy megbékéltesse az Istennel mind a kettőt egy testben a keresztfá által, megölvén ezen az ellenségeskedést. És eljövén békességet hirdetett néktek, a távol valóknak és a közel valóknak. Mert Ő általa van menetelünk mindkettőnknek egy Lélekben az Atyához.”

A polgári esztendő utolsó vasárnapja van. Még pár nap, és vége az esztendőnek. Üzemekben és hivatalokban ilyenkor rendszerint nagyon lázas munka folyik. Előveszik az év folyamán el nem intézett ügyeket, a nem teljesített munkavállalásokat, s be szeretnének hozni minden mulasztást, hogy ne kelljen átvinni adósságot az új esztendőre.

A mai ige is ilyen el nem intézett ügyeket állít elénk. Ennek az esztendőnek el nem intézett ügye: a béke. Nemzetközi feszültségeket feloldani, világbékét teremteni nekünk nincs hatalmunkban, de nincsen-e elég békefeladat a saját hatáskörünkben is? Mennyi feszültség van köztem és más ember között! Milyen hideg távolságban élünk még ma is egymástól! Ne vigyük át az új esztendőre! Intézzük el a még hátralevő pár napon! Induljunk el a megbékülés útján!

Azt mondod: nem lehet! Az ige azt mondja: lehet. Volt-e valaha nagyobb feszültség és távolság ember és ember között, mint a zsidó és a pogány között? A zsidó isteni kiválasztottságának gögös tudatában lenézte és megvetette a pogányt. Még templomában is csak a pítvarba engedte be. A pogányok pítvarából a templom belsejébe vezető ajtó fölött kőtábla hirdette, hogy nem zsidóknak a belépés halálbüntetés terhe alatt tilos. A pogány pedig tömegöntudatának, hatalmának és kultúrfőlényének birtokában nézte le s csúfolta ki a zsidót. Ez a feszültség még az első keresztyén egyházban is éreztette hatását. Az úgynevezett zsidókeresztyének azt követelték, hogy a pogányok, akik keresztyénné óhajtanak lenni, előbb zsidókká legyenek, mert csak a zsidóságon át vezet út a Megváltóhoz, a pogányokból lett keresztyének azonban fölöslegesnek tartották ezt a kerülőutat, s Jézusban nem zsidó Messiást, hanem a világ Megváltóját látták. Mennyit kellett Pálnak harcolnia köztük a békességért! Nem hiába harcolt. A mai igében úgy beszél erről a kérdésről mint lezárt ügyről. Szent a béke! Krisztus a mi békességünk!

Mindezt nemcsak tényként állapítja meg, hanem egyben megmutatja az utat is, melyen Krisztus ezt a békességet megszerezte.

1. A béke útja mindenekelőtt megbékélés Istennel.

Azt mondja a 16. versben: Krisztus megbékéltette „az Istennel mind a kettőt egy testben a keresztfá által”. Mi köze van, kérdezheti az ember, az emberek közötti békességnek az Istennel való megbékéléséhez? Az a köze, hogy Isten nélkül nincs igazi béke.

Az Istentől függetlenített béke az üzlet békéje. Az érdek még az ellenségeket is össze tudja hozni, a gyűlöletet is le tudja győzni a haszon. Pilátus és Heródes is ellenségek voltak, de Jézus peres ügyében találkozott az érdekük. Mindkettőnek kellemetlen volt Krisztus. Mikor egymáshoz küldözgetik a megkötözött Mestert, azon a napon – így írja az evangélista – „lőnek barátok egymással Pilátus és Heródes” (Lk 23,12). Magától értetődik azonban, hogy ez a béke csak addig tart, amíg a közös érdek. Mihelyt az érdekek megint szembekerülnek, a régi ellenségek is ismét hadállásba helyezkednek.

Az Istentől függetlenített béke a börtön békéje. A börtön ajtaja mögött a zavargók nem zavarnak többé, a lázadók nem szítanak forradalmat, a hatalmasok tehát nyugodtan garázdálkodhatnak, békében hagyják őket. Tudjuk azonban, hogy abban a küzdelemben, melyben az elnyomók befelé nyomják a börtönajtót, hogy ki ne jöhessenek onnan, az elnyomottak pedig kifelé nyomják, mert jogot és szabadságot követelnek... abban a küzdelemben az elnyomottak ereje végül is erősebb, s ha egyszer kinyílik a börtönajtó, azután kezdődik el a haddelhadd.

Az Istentől függetlenített béke a kórház békéje. A betegágyakon harcképtelen emberek vannak. Az életben is van úgy, hogy kimerülnek a harcban az ellenségek. Belefáradnak a viszályba, idegeikre megy a veszekedés, és elhallgatnak. Olyanok lesznek, mint a kimerült emberek a kórházi betegágyon. De ez a béke is csak addig tart, míg a harci szünetben a fáradtság el nem múlik, s a harci kedv újra nem jelentkezik.

Az Istentől függetlenített béke a temető békéje. A halottak nem bántanak senkit. Így gondolkoznak a győzők is, mikor a békediktátumot a legyőzöttekkel aláírják, s a vesztett háború után a halottak csöndjét parancsolják rá egy-egy népre. A történelem azonban azt mutatja, hogy a halottak feltámadnak, a földre tepert népek egyszer lábra állanak, s a visszafizetés, a bosszú mindig háborúra szít.

Ezzel szemben az Istennel való megbékélés alapján létrejött emberi béke nem a tüneteket gyógyítja, hanem az alapbajt. Tisztán emberi megfontolás alapján is világos ez. Az Istennel megbékélt ember nyugodt ember. Ez a belső nyugalom kisugárzik a környezetére. Nem követelődző, nem türelmetlenkedő, nem idegeskedik, következésképpen nem támadnak körötte feszültségek, civakodások, harag. A háborúság oka tudniillik nem a körülményekben van, hanem mindig az emberben. A háborúság oka a bűn, a bűn oka pedig az Istentől való elszakadás. Az őstörténet is ezt mutatja. Az embernek Istentől való elszakadása után mindjárt a második nemzedékben, Káinnál jelentkezik az önzés, az irigység s vele a testvérgyilkosság.

Krisztus a vére által békéltette meg Istent a bűnös emberrel s a bűnös embert a szent Istennel, s így lett ő a mi békességünk.

2. A béke további útja megbékélés az ellenséggel.

A 16. verset így fejezi be az apostol: „...megölvén ezen (a kereszten) az ellenségeskedést.” A kereszten tehát kettős gyilkosság történt. Megölték Krisztust, Krisztus pedig megölte az ellenséget, mégpedig éppen vére hullása, halála által. A hívőnek nincs többé ellensége. Nem ellensége többé az Isten. Krisztus vére kiengesztelte őt, s megbocsátott. Nem ellensége többé az ember sem. Lehet, hogy a másik ember az ellenségének tekinti önmagát, talán gyűlöli is, sőt talán még az életére is tör, mint Krisztusnak, de ő Krisztussal együtt nem tekinti ellenségének az őt gyűlölőt, hanem menti őt Isten és e világ előtt, s kegyelemért esedezik számukra mondván: „*Atyám! Bocsásd meg nekik; mert nem tudják, mit cselekesznek.*” (Lk 23,34)

El tudod-e mondani: A kereszten meghalt minden ellenségem? Azóta csak két ellenséget látok életemben. Az egyik a Sátán, a másik én magam. Lehet, hogy vannak, akik ellenséges indulattal viseltetnek irányomban, de én nem tekintem őket ellenségeimnek. Mióta Isten Szentlelke a kereszt alá állított, azóta csak kettőt látok: az én nagy bűneimet, s Isten még nagyobb kegyelmét. Bűneimet oly nagyra és sokra látom, hogy a bűnösök között az elsőnek, a legnagyobbnak magamat tartom, akihez képest mindenki más csak jobb. A mások szemében levő szálkához képest gerendának látom azt, ami az én szememben van, s ahhoz a gerendához képest, ami az én szememben van, csak szálkának tűnik fel előttem minden más ember bűne. Sem időm, sem kedvem, sem jogom nincs azóta, hogy más szálkáit piszkálgassam, és sérelmeket melengessek a szívem mélyén.

De nem csak bűneim látása kötelez el a békességre. Erre kötelez a Bárány vérében kapott kegyelem is. Ahhoz a kegyelemhez képest, amelyet én kaptam Istentől, oly kevés az a kegyelem, amelyet nekem kell gyakorolnom, mint tízezer talentumhoz képest száz pénz. Isten annyit és annyiszor bocsát meg nekem, hogy ahhoz képest szóba sem jöhet az, amit nekem s ahányszor nekem kell megbocsátanom. A kegyelem az az éltető levegő, amelyben élek. Ebben erősítetem magam minden napon az Úrtól tanult imádságban is, mikor azt a kegyelmet, amit én várok, összekapcsolom azzal a kegyelemmel, amit tőlem várnak, mondván: Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek!

3. A béke útjának célja békés együttélés mindenekkel.

Vannak, akik a békét így képzelik el: Én békét hagyok mindenkinek, nekem is hagyjon békét mindenki! Ez nem béke. Ez alapjában éppen olyan önző magatartás, mint amilyenből a békételenség születik. Az igazi béke nem negatívum, hanem pozitívum. Nem három lépés távolságot jelent, mely eleve kizárja a súrlódási lehetőségeket, hanem épp ennek a távolságnak megszüntetését, azt, hogy közel lépek a másik emberhez, s testvéri szeretettel megszorítom a kezét. Ezért beszél Pál olyan sokat a mai igében a távol levőkről és a közel levőkről, a választófállal gondosan elkerített s másoktól elzárkózó emberportákról

s a választófal leomlásáról, a kerítés és zár nélküli életről, mely kóstoló abból a mennyei városból, ahol Jel 21,25 szerint a kapuk be nem záratnak soha. Zsidó és pogány viszonylatban a távol valók közel valókká lettek a Krisztus vére által (13. v.), a kettőt egy új emberré teremtette önmagában (15. v.). Egy az Atya, akinek gyermekei, egy a Fiú, aki megváltotta őket, s egy a Lélek, aki a Fiún át az Atyához vezető útra irányította s az azon tartja őket.

Közel van-e hozzád a te felebarátod, még ha a tenger túlsó partján lakik is? Vagy azt mondod arra, ami nem fáj: Nem érdekes! Krisztus, a mi békességünk, egy testté akar minket összekovácsolni (16. v.), hogy mindegyik öröme mindenki öröme és mindegyik bánata mindenki bánata legyen.

Meg van írva: „...*a nap le ne menjen a ti haragotokon...*” (Ef 4,26) Testvér! Ez az esztendő le ne menjen a te haragodon! Kegyelem néktek és békesség Istentől! Ámen.